

doktorant - Mariusz Dziubek

Przewód doktorski przeprowadzany przez Radę Wydziału Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej w Akademii Muzycznej w Bydgoszcy

dziedzina *sztuk muzycznych*, dyscyplina artystyczna: *dyrygentura*

promotor: prof. zw. dr hab. Elżbieta Wiesztordt-Sulecińska

Temat pracy doktorskiej:

DYRYGENT WOBEC STRUKTURY PARTYTUR UTWORÓW NA ORKIESTRY DĘTE
ze szczególnym uwzględnieniem opracowań Jacka Zameckiego

STRESZCZENIE OPISU DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Cel pracy:

- wykazanie związku pomiędzy świadomym pojmowaniem zmian w podejściu kompozytorów/aranżerów do muzyki przeznaczonej na orkiestry aerofoniczne – transmutacji upostaciowanych w zapisie partytury, a efektywnością działań w prowadzeniu orkiestry dętej,
- wskazanie nowych rozwiązań w strukturze partytury,
- wskazanie wybranych problemów wykonawczych,
- opisanie metod pracy nad rozwiązywaniem problemów wynikających z nowatorskich koncepcji twórczych

Opis dzieła artystycznego zawarty jest w czterech rozdziałach, które poprzedza wstęp.

We *wstępie* rozprawy przedstawione zostały przesłanki, dla których podjęto problematykę zawierającą się w sformułowaniu tematu pracy (dynamiczne zmiany w zakresie funkcjonowania orkiestr dętych, ze szczególnym uwypukleniem okresu od drugiej połowy XX w). Zgodnie z wymogami metodologicznymi nakreślono cele pracy, obszar badawczy, wyszczególniono użyte metody badawcze a także zamieszczono informacje odnoszące się do konstrukcji dysertacji.

Rozdział pierwszy ma charakter wprowadzenia w problematykę orkiestr dętych z uwzględnieniem różnorodnych aspektów tego zjawiska – od ukazania historii wybranych instrumentów dętych i opisanie zespołów złożonych z aerofonów z ich typowym instrumentarium, poprzez prezentację przestrzennego rozmieszczenia poszczególnych grup instrumentów w orkiestrze dętej, w zależności od jej rodzaju. Osobne podrozdziały poświęcone są współczesnym zespołom dętym na świecie oraz w Polsce, ze szczególnym skierowaniem uwagi na orkiestry profesjonalne, ale i zespołom działającym w przestrzeni amatorskiej. Te pierwsze, złożone już obecnie z muzyków zawodowych, prowadzą regularną działalność koncertową. Docenione jest również znaczenie tych drugich; są podporządkowane funkcjom służebnym, ale przy tym często nakierowane na edukację muzyczną środowisk w organizmach miejskich i oddalonych od centrów kulturalnych.

Drugi rozdział wypełniają objaśnienia terminów określających sposoby traktowania materiału muzycznego w partyturach orkiestrowych dla orkiestr dętych. Mowa tutaj o elementach łączących i różnicujących. Autor stara się odpowiedzieć na pytanie, czym różni się tradycyjne podejście do struktury partytury i poszczególnych grup instrumentalnych orkiestry w transkrypcji, a w jaki sposób wyraża się pragnienie oryginalnego wkładu twórczego w procesach aranżacji. Podkreśla rolę doświadczenia dyrygenckiego w przekuwaniu podręcznikowej wiedzy z zakresu instrumentoznawstwa i instrumentacji, pozyskiwanej w zaciszu sali wykładowej, na pełne uniesień artystyczne doznania w wielkiej sali koncertowej. Szczególną wagę w rozwoju możliwości zespołu przypisuje wyzwaniom wynikającym z realizowania ambitnego repertuaru – utworów, w których odnaleźć można odważne zabiegi w obszarze różnych środków oddziaływania wyrazowego, m. in. harmonii, rytmu czy orkiestracji.

W rozdziale trzecim omawiany jest graficzny obraz partytur na orkiestry dęte, struktura orkiestr (podział na trzy sekcje instrumentalne, obsada sekcji). Przeanalizowano także zadania i problematykę wykonawczą poszczególnych grup instrumentalnych wynikające z ujęcia tradycyjnego i wymogów stawianych przez współczesność. Główne akcenty położone zostały na dążenie do osiągnięcia współgrania takich elementów, jak:

- zestawienia przeciwieństw dynamicznych i artykulacyjnych
- selektywność i stopliwość brzmienia
- artykułowanie rytmu jako podstawowego budulca konstrukcji
- wyważenie proporcji w zakresie elementów dzieła muzycznego w kilkudziesięciu